

Innhold

Velkommen til barnelitteraturens vidunderlige verden!.....	9	Rim.....	41
Møter med barnelitteraturens sjangre, medier og temaer.....	12	Stemma i diktet.....	43
Del 1 Sjangre og medier.....	15	Motiv og tema.....	43
Kapittel 1 Barnet og litteraturen	17	Bildespråk	45
<i>Ruth Seierstad Stokke og Elise Seip Tønnessen</i>		Analyse og tolking	50
Hva er barnelitteratur?.....	19	Tolkande analyse av «Vepsen»	51
Den mangfoldige litteraturen	20	Kommentar til «Smaagutternes Nationalsang»	52
Litteraturen i skolen	23	Tips til vidare lesing	54
Når leser møter tekst	24	Primærlitteratur.....	55
Å forstå enkeltdelene i lys av helheten – og omvendt	26	Kapittel 3 Realistiske forteljingar for barn... 57	
Sjernebilder på himmelen og tekstens tomme plasser	27	<i>Per Arne Michelsen</i>	
Elevenes utforsking av teksten og lærerens tilrettelegging	28	Kva er realisme?	59
Litteraturen i kulturen og kulturen i litteraturen	29	Før elevane les	62
Tips til vidare lesing	31	Kva er ei forteljing?	64
Primærlitteratur.....	31	Handlinga – korleis historia er bygd opp	67
Kapittel 2 Lyriske tekstar for barn	33	Forteljaren	69
<i>Per Arne Michelsen</i>		Karakterane	73
Vi veit meir om poetisk form enn vi trur	35	Tematisk tolking av innhaldet	76
Kva er lyrikk?	36	Etter lesinga.....	80
Vers og strofe.....	38	Tips til vidare lesing	81
Rytme	40	Primærlitteratur.....	81
Kapittel 4 Eventyr.....	83	Kapittel 4 Eventyr.....	83
<i>Ruth Seierstad Stokke</i>		<i>Ruth Seierstad Stokke</i>	
Muntlig fortellertradisjon, nedskrivning og samling av eventyrene.....	85	Muntlig fortellertradisjon, nedskrivning og samling av eventyrene.....	85
Ulike eventyr: inndeling og klassifisering.....	88	Ulike eventyr: inndeling og klassifisering.....	88
«Kvitebjørn kong Valemon».....	89	«Kvitebjørn kong Valemon».....	89

Å finne mønster i eventyret: eventyrenes lover og strukturer.....	91	Komisk krim	140
Tolkning i lys av samfunnsforhold og historie	94	Sosiale tema og kunnskapsformidling i krimsjangeren.....	142
Psykologisk tolkning: Kan eventyr ha betydning for barns psykiske utvikling?	96	Krim i skolen	143
Postmoderne tolkning og nyskriving: Hvor ble det av udyret?	100	Tips til videre lesing	146
Nyskrevne eventyr som inspirasjon for didaktisk arbeid	103	Primærlitteratur.....	147
Tips til videre lesing	104	Kapittel 7 Bildeboka.....	149
Primærlitteratur.....	104	<i>Åse Marie Ommundsen</i>	
Kapittel 5 Fantasy litteratur for barn.....	105	Fra ord til bilder: et historisk utsnitt.....	151
<i>Lykke Guanio-Uluru</i>		Vi lever i et bildesamfunn.....	152
Fantasyfortellingens røtter: heltefortellinger, eventyr og myter	107	Å fortelle med bilder	154
Fantastikk og realisme	110	Samspill mellom ord og bilder: en typologi	156
Klassiske fantasyunivers.....	113	Bildebokanalyse.....	158
Fortellerstrukturer og motivkretser	117	Analyseeksempel: paratekstene til <i>Gorm er en snill orm</i>	163
Fantasy som forhandling om og formidling av verdier	121	Bildebokens muligheter i leseopplæringen.....	167
Analyseeksempel: <i>Villheks</i> . <i>Ildprøven</i> av Lene Kaaberbøl	122	Tips til videre lesing	170
Fantasy i klasserommet.....	124	Primærlitteratur.....	170
Tips til videre lesing	126	Kapittel 8 Visuelle barneromaner	171
Primærlitteratur.....	126	<i>Elise Seip Tønnessen</i>	
Kapittel 6 Krim og spenning for barn	127	Prototypen: <i>En pingles dagbok</i>	173
<i>Svein Slettan</i>		Forløpere.....	174
Krimsjangeren.....	129	Meningsressurser i sammensatte tekster	175
Detektivane.....	132	Bildefortellinger	178
Komposisjon og spenningsskapning	136	Sjangre i endring	182
Det uhyggelege.....	139	<i>Hullet</i> – lek med form og materiale	182
		<i>Brune</i> – illustrert barnebok eller visuell barneroman?	183
		Den visuelle barneromanen: to eksempler – to stilarter	185

Visuelle barneromaner i klasserommet.....	192
Tips til videre lesing	194
Primærlitteratur.....	194

**Kapittel 9 Digitale spill
og litterære verdener 195**

Lykke Guanio-Uluru

Hva kjennetegner spill?	197
Populære spill blant norske barn.....	200
Magiske verdener på boks.....	205
Hvordan virker spill på oss?	208
Spillkompetanse som leseferdighet	213
Hva kan kunnskap om spill tilføre undervisningen?	214
Tips til videre lesing	217
Litteratur.....	217

Kapittel 10 Sakprosa for barn..... 219

Anne Løvland

Ulike fagtradisjonar framstiller verkelegheit på ulik måte	222
Fagbøker for barn er samansette tekstar	224
Visuelle verkemiddel i fagbøkene.....	225
Er forteljinga eit kontraktsbrot?	231
Fagbøker i klasserommet	234
Tips til vidare lesing	236
Primærlitteratur.....	236

Del 2 Perspektiver og praksis..... 237

**Kapittel 11 Å møte andres livsverdener
i litteraturen 239**

Ruth Seierstad Stokke

Å bevege seg inn i teksten og ut igjen	241
Lesernes forventninger – begrepet skjema i kog- nitiv litteraturteori	244
Litteratur som simulert livserfaring.....	246
Litteraturlesing, samtale og mentalisering... ..	249
Metaforer som kognitiv utfordring	250
Flere utfordringer i litteraturen	254
Litteratur, empati og sosial kompetanse	255
Innlevelse og distanse	257
Tips til videre lesing	258
Primærlitteratur.....	258

**Kapittel 12 Litteratur i
begynneropplæringen 259**

Gro Ulland

Hvem er begynnerleseren?	261
Hva er en god tekst for begynnerleseren? ...	261
Det litterære klasserommet	263
Å bygge et lese miljø.....	266
ABC-boka – skolens leseopplærings- materiell	268
Småbøker og lesehefter	272
Kunst-ABC-er	274
Lettlestbøker	278
Tips til videre lesing	281
Primærlitteratur.....	281

Kapittel 13 Kulturmøter i**barnelitteratur..... 283***Abmed Khateeb*

Kulturelt mangfold.....	285
Litterært mangfold	286
Identitet i en globalisert verden	288
Reiselitteratur	289
Flerkulturell litteratur.....	291
Samisk kultur og litteratur.....	293
Postkolonialisme.....	293
Grenseoppganger.....	296
Klassesamtalen om litterære kulturmøter	297
Tips til videre lesing	300
Primærlitteratur.....	301

Kapittel 14 Tekstmøter – barnelitteratur**mellom medier..... 303***Elise Seip Tønnessen*

Bildebok i flere medier	306
Fra Tunisia til Liverpool	
– samme historie?	310
Roman og film i klasserommet	314
Adaptasjon	317
Fra bok til film, eller omvendt?.....	318
Adaptasjon som tolkning, interaksjon	
og bruk.....	319
Litteratur som pakkelasning.....	322
Tips til videre lesing	324
Primærlitteratur.....	324

Kapittel 15 Estetiske dimensjoner**i litteraturmøter..... 325***Hilde Tørnby og Ruth Seierstad Stokke*

Å møte teksten med alle sanser:	
<i>Danny og den store fasanjakten</i>	329
Fasantreet – en kunstnerisk montasje.....	330
Animasjonsfilm	
– en estetisk remediering	332
Å utforske teksten gjennom	
installasjon og drama.....	337
Skjønnlitteratur og språkets estetikk	343
Den litterære samtalen og	
betydningen av nærlesing	344
Estetiske arbeidsmåter og dybdeløring.....	346
Tips til videre lesing	349
Primærlitteratur.....	349

Kapittel 16 Bærekraftig**litteraturundervisning..... 351***Nina Goga*

Blomster, hager, trær og skog.....	354
Dyr – for, mot eller som mennesket?	358
Landskap og miljø – stedsoppmerksomhet	
og naturfølelse	361
Klimalitteratur	367
Avslutning.....	368
Tips til videre lesing	369
Primærlitteratur.....	369
Sekundærlitteratur.....	371
Om forfatterne.....	383
Stikkordsregister	385
Navneregister	389